

Raziskovalni projekt št. V5-0237
v okviru Ciljnega raziskovalnega programa (CRP)
»KONKURENČNOST SLOVENIJE 2006-2013«

1. Naslov: Vloga lokalne zgodovine v osnovni in srednji šoli

2. Odgovorni nosilec: dr. Danijela Trškan

3. Sodelavci: dr. Alenka Žbogar, mag. Vilma Brodnik, Mojca Kukanja-Gabrijelčič

4. Čas trajanja projekta: 1. 10. 2006 – 30. 9. 2008

5. Naziv raziskovalne organizacije: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

6. Potek raziskovalnega projekta:

Projekt je imel zaradi načrtovanih rezultatov štiri različne delovne aktivnosti. Prva delovna aktivnost je bilo zbiranje in analiziranje učnih načrtov, učbenikov in druge strokovne literature. Zbiranje je potekalo konec leta 2006 in leta 2007.

Druga delovna aktivnost je bila obdelava podatkov in priprava objav (štiri publikacije). Obdelava podatkov je potekala v letih 2007 in 2008.

Tretja delovna aktivnost je bila lektoriranje in strokovni pregled vseh publikacij.

Četrta delovna aktivnost pa je bila priprava gradiva za tisk ali elektronsko objavo, tako da je projektna skupina izdala štiri različne publikacije (dve teoretični raziskavi, priročnik za učitelje in delovni zvezek za učence).

Ker so delovne aktivnosti potekale za vsak del raziskave (oz. publikacije) postopoma, v nadaljevanju opisujemo potek raziskovalnega projekta po fazah.

V 1. fazi, ki je trajala od 1. 10. do 20. 11. 2006, je projektna skupina opravila tri naloge, in sicer: 1. Priprava podrobnega načrta projekta, 2. Priprava teoretične raziskave in 3. Priprava priročnika za učitelje.

Prva naloga je bila Priprava podrobnega načrta projekta, kjer je vodja projekta skupaj s člani projektne skupine potrdil že pripravljeni načrt za projekt, ki je bil sestavni del pogodbene dokumentacije. Vodja projekta je seznanil vse člane s programom dela in tudi v skladu s časovnih načrtom razporedil delo vseh članov v vseh petih fazah.

Druga naloga je bila Priprava teoretične raziskave. Projektna skupina si je razdelila delo (posebej gradivo za zgodovino in posebej gradivo za druge družboslovne predmete) in se v skladu s programom dela dogovorila, da bo takoj začela zbirati in analizirati ustrezno gradivo (učbenike, učne načrte za zgodovino in drugih družboslovnih predmetov).

Tretja naloga je bila, da je projektna skupina pripravila prvo publikacijo, in sicer priročnik za učitelje.

V 2. fazi, ki je trajala od 21. 11. 2006 do 31. 3. 2007, je projektna skupina opravila tri naloge, in sicer: 1. zaključevanje priročnika za učitelje, 2. lektoriranje in priprava za tisk, 3. priprava teoretične raziskave.

Prva in druga naloga sta bili najpomembnejši, saj je projektna skupina strokovno pregledala, lektorirala in zaključila priročnik za učitelje zgodovine in družboslovnih predmetov.

Projektna skupina je nadaljevala tudi s tretjo nalogo, in sicer je zbirala učno gradivo (učne načrte zgodovine od 1945 naprej, učbenike za zgodovino od leta 1945 naprej ter sodobne učne načrte in učbenike družboslovnih predmetov) za teoretično-znanstveno raziskavo.

V 3. fazi, ki je trajala od 1. 4. 2007 do 30. 9. 2007, je projektna skupina opravila štiri naloge, in sicer: 1. priprava delovnega zvezka za učence, 2. lektoriranje in priprava delovnega zvezka za tisk, 3. teoretična raziskava, 4. zadnje korekture priročnika za tisk in delovnega zvezka za tisk.

Pri prvi in drugi nalogi je projektna skupina pripravila delovni zvezek za učence, ga strokovno pregledala, lektorirala in pripravila za tisk. Delovni zvezek je pripravila tudi za spletno-elektronsko izdajo.

Projektna skupina je nadaljevala tudi s tretjo nalogo, in sicer je zbirala in analizirala ustrezno učno gradivo (učne načrte zgodovine od 1945 naprej, učbenike za zgodovino od leta 1945 naprej ter sodobne učne načrte in učbenike ostalih družboslovnih predmetov) za teoretično-znanstveno raziskavo, ki je bila razdeljena v dva dela, v zgodovinski in sodobni del. Prvi – zgodovinski del naj bi predstavljal vlogo lokalne oz. krajevne zgodovine pri pouku zgodovine od leta 1945 do leta 2005 (v tej fazi je bilo že analiziranih 60 splošnih učnih načrtov in 55 učbenikov zgodovine). Drugi – sodobni del pa naj bi predstavljal vlogo lokalne zgodovine v osnovni in srednji šoli danes, in sicer je bil glavni namen glede na načrtani projekt ugotoviti vlogo in pomen vsebin lokalne zgodovine v sedanjih učnih načrtih in učbenikih za osnovno in srednjo šolo pri ostalih družboslovnih predmetih. V tej fazi je bilo

že analiziranih 25 različnih učnih načrtov za družboslovne predmete in 25 različnih izbranih učbenikov, ki se uporabljajo v osnovni in srednji šoli.

Četrta naloga je bila korektura grafičnega preloma in tiskanje knjige - priročnika (po načrtu iz 2. faze) in zadnje priprave za tiskanje delovnega zvezka. Obe publikaciji sta bila dani v tiskarno v mesecu juniju in sta izšli julija 2007.

Prva publikacija: Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007. 346 str. ISBN 978-961-6648-00-4.

Druga publikacija: Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem : naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007. 63 str. ISBN 978-961-6648-07-3.

Druga publikacija je bila pripravljena tudi za spletno stran oz. v elektronski obliki: Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem : naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007. 64 str. ISBN 978-961-6648-08-0. http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/Zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Narava/Projekt/naloge.pdf.

V 4. fazi, ki je trajala od 1. 10. 2007 do 31. 3. 2008, je projektna skupina opravila tri naloge, in sicer: 1. Javno predstavitev dveh izdanih publikacij; 2. Zaključevanje teoretične raziskave (prvi zgodovinski del); 3. Lektoriranje teoretične raziskave (priprava za grafični prelom).

Pri prvi nalogi je projektna skupina javno predstavila v oktobru in novembru 2007 dva rezultata projekta oz. predstavitve dveh publikacij (Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina: učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007 in Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem: naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007), in sicer:

- 16. 10. 2007 predstavitev publikacij na 1. sestanku študijske skupine osnovnošolskih učiteljev za predmet Zgodovina na Osnovni šoli Vižmarje Brod, Na Gaju 2 v Ljubljani. Publikaciji je predstavila dr. Danijela Trškan.
- 23. 10. 2007 predstavitev publikacij na 1. sestanku študijske skupine osnovnošolskih učiteljev za predmet Zgodovina na Osnovni šoli Maksa Pečarja, Črnuška cesta 9 v Črnučah (Ljubljana). Publikaciji je predstavila dr. Danijela Trškan.
- 13. 11. 2007 predstavitev publikacij na 1. sestanku študijske skupine osnovnošolskih učiteljev za predmet Zgodovina na Osnovni šoli Kolezija, Cesta v mestni log 46 v Ljubljani. Publikaciji je predstavila dr. Danijela Trškan.
- 15. 11. 2007 predstavitev publikacij na Tiskovni konferenci Filozofske fakultete, Aškerčeva 2 v Ljubljani. Publikaciji je predstavila dr. Danijela Trškan.
- 16. 11. 2007 predstavitev publikacij na Filozofski fakulteti, Oddelku za zgodovino, Aškerčeva 2 v Ljubljani za učitelje zgodovine v osnovnih in srednjih šolah. Predstavitev sta izvedli dr. Danijela Trškan in mag. Vilma Brodnik.

Na vseh predstavitvah so bili predstavljeni vsebina in cilji projekta ter obe publikaciji in njuna uporaba. Na predstavitvah so učitelji zgodovine prejeli izvod knjige in podatke o elektronski verziji delovnega zvezka.

Od septembra do decembra so bili razdeljeni skoraj vsi izvodi knjige in delovnega zvezka učiteljem zgodovine, muzejskim pedagogom in glavnim knjižnicam v Ljubljani. Oba rezultata (priročnik in delovni zvezek) sta bila uspešno predstavljena javnosti oz. uporabnikom – učiteljem družboslovnih predmetov.

Pri drugi nalogi je projektna skupina nadaljevala z obdelovanjem zbranih učnih načrtov in učbenikov za teoretično raziskavo ter zaključila prvi – zgodovinski del raziskave (vloga lokalne oz. krajevne zgodovine pri pouku zgodovine od leta 1945 do leta 2005). Drugi del teoretične naloge pa se je nadaljeval z analizo učnih načrtov in učbenikov za druge družboslovne predmete (37 učnih načrtov in 91 učbenikov).

Pri tretji nalogi je bila publikacija z naslovom Krajevna zgodovina v učnih načrtih in učbenikih za zgodovino 1945-2005 dana v strokovni pregled in lektoriranje ter je bila pripravljena za grafični prelom.

V 5. fazi projekta, ki je trajala od 1. 4. do 30. 9. 2008, je projektna skupina opravila tri naloge: 1. Priprava teoretične raziskave za objavo (drugi del) in tisk (prvi del); 2. Priprava pisne predstavitve projekta za objavo na interni spletni strani in 3. Zaključevanje projekta s poročilom.

Pri prvi nalogi je projektna skupina dala v tiskarno prvi del teoretične raziskave z naslovom Krajevna zgodovina v učnih načrtih in učbenikih za zgodovino 1945-2005, ki je izšla maja 2008.

Tretja publikacija:

Trškan, Danijela. Krajevna zgodovina v učnih načrtih in učbenikih za zgodovino : 1945-2005. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008, 258 str. ISBN 978-961-6648-13-4.

Drugi del teoretične raziskave z naslovom: Lokalna zgodovina pri družboslovnih predmetih v osnovni in srednji šoli pa je izdala v elektronski obliki na spletni strani.

Četrta publikacija:

Kukanja-Gabrijelčič, Mojca. Lokalna zgodovina pri družboslovnih predmetih v osnovni in srednji šoli. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008. 148 str. ISBN 978-961-6648-17-2. http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/Zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Projekt/lokalnazgodovina.pdf.

Zaradi povpraševanja po prvi publikaciji se je projektna skupina odločila za ponatis prve publikacije, ki je ponovno izšla maja 2008:

Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem. 1. ponatis. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008. 346 str. ISBN 978-961-6648-00-4.

Publikacijo so prejeli učitelji zgodovine, muzejski pedagogi in študentje 4. letnika, ki so v študijskem letu 2007/08 opravili izpit iz Didaktike zgodovine.

Pri drugi nalogi je vodja projekta pripravil spletno stran z informacijami o projektu: <http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/Zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/PROJEKT.htm>.

Spletna stran vključuje informacije o projektu, krajše poročilo projekta ter predstavitev 4 publikacij.

Pri tretji nalogi je vodja sestavil zaključno poročilo in končno poročilo o rezultatih projekta v tiskani in elektronski verziji (zgoščanka). Pripravil je tudi povzetek projekta, ki ga je prevedla dr. Mihaela Zavašnik v angleški jezik.

V tej fazi je projektna skupina opravila še dodatno četrto nalogo, in sicer je izvedla javne predstavitve projekta oz. projektnih rezultatov:

- Vodja projekta je predstavil projektne rezultate (prvi dve publikaciji) na 2. redni seji širšega kolegija direktorja Centra šolskih in obšolskih dejavnosti, 23. 4. 2008 na domu Medved (Medvedje brdo 13, 1373 Rovte)
- Vodja projekta je predstavil projektne rezultate (prve tri publikacije) na Festivalu ustvarjalnosti in inovativnosti pri učenju, ki je potekal od 21. do 23. maja 2008 v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču, in sicer 23. maja od 12.00 do 13.00, v okviru predavanja z naslovom: Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem v šoli in muzeju.
- Vodja projekta je predstavil tretjo publikacijo na novinarski konferenci Filozofske fakultete v Ljubljani, Filozofski fakulteti, 19. junija 2008.
- Vodja projekta je predstavil vlogo lokalne zgodovine na konferenci International Conference on Education, Economy and Society, Novotel Paris Tour Eiffel, 17. julij 2008, v okviru predavanja z naslovom: The Role of Local History in Primary and Secondary Schools Today.

Na predstavitev so učitelji družboslovnih predmetov in udeleženci prejeli izvode publikacij.

7. Seznam publikacij, ki so nastale v okviru projekta:

- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007. 346 str. ISBN 978-961-6648-00-4.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem. 1. ponatis. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008. 346 str. ISBN 978-961-6648-00-4.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem : naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007. 63 str. ISBN 978-961-6648-07-3.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem : naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007. 64 str. ISBN 978-961-6648-08-0. http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/Zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Narava/Projekt/naloge.pdf.
- Trškan, Danijela. Krajevna zgodovina v učnih načrtih in učbenikih za zgodovino 1945-2005. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008. 258 str. ISBN 978-961-6648-13-4.
- Kukanja-Gabrijelčič, Mojca. Lokalna zgodovina pri družboslovnih predmetih v osnovni in srednji šoli. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008. 148 str. ISBN 978-961-6648-17-2. http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/Zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Narava/Projekt/naloge.pdf.

lj.si/oddelki/Zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Projekt/lokalnazgodovina.pdf.

8. Posebna zahvala je namenjena vsem sodelavcem v projektu in tudi tistim, ki so pripomogli, da so vse publikacije lahko izšle:

- dr. Božo Repe, dr. Bojan Balkovec, mag. Sonja Trškan
- dr. Mihaela Zavašnik
- Andreja Gjerkeš, Sonja in Matej Laimiš
- Jadranka Šumi, Marinka Šuštar in Darinka Bartol
- Romana Žabkar, Davorin Mikuž